

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36

Fylke: Rind. Hgden

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Sindreled

Emne: Uelsing, Faller i kafford

Bygdelag: Indre Sindreled sogn

Oppskr. av: Anders H. Moland

Gard: Moland

(adresse): Skland o. a.

G.nr. 58 Br.nr. 4

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

Eller erga røynsle

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Sp 1. Ja i uttrykket med et nikke eller høining med hodet å nei med hoderysten. Nei kan også uttrykkes ved å slå ut med hånden på en demonstrativ måte.

Sp 2. Det kommer an på hvor man møtes. Møtes to på en enslig skogsti faller det naturlig å hilse enten man er kjent eller ikke. Det høier også til god skikk å slå av en prat å er en fremmede for hvorandre først å si hvem man er å gjennom til at man nepof befinner sig her.

Sp 3. Nei ikke egentlig det. Var en av de møtende fremmed på stedet ville manse det mest passende om han hilste først å indledet samtalen. (I forhold til eldre å yngre så tror jeg nok at det er passet at den eldre først hilste. Hvis det var en høilslående fremmed) Dette under forutsetning av at man møtes på like befordret sted. På landvei står det en hell fritt om en vil nikke til fremmede folk, mens det ville betraktes som uhøflighet ikke å hilse på kjente folk å er man litt mer forbunden held slå av en liten prat. Kanskjelt gjorde man bare, når det var mer spidslynte folk

Sp. 5 Ja, møtte ein S. d. prestur eller lensmannen
 måtte ein alltid ha hatten av, hvilket gjelden bruktes
 mellem bygdefolk å kjenninger. Her er det å merke
 at der bruktes lidt mer høitidelighet, når det
 er folk man gjelden ser.

Sp. 6. Det har jeg aldri sett eller hørt noen har gjort.

7. Ja hvis begge "partier" var høitidsklede, hvilket
 jo betød høited for begge ble det helst mer høitidelig
 ved i mundagslag

8. Folk håndhelt alltid ved mer høitidelige anledninger
 f.eks. bryllup, begravelse

9. Det å klappe folk på oksla var ikke i bruk
 blant bygdefolk vanligvis. Jeg har dog set det
 brukte, kanskje helst av mer "kondisjnerde folk",
 å ryste hua andre rigtig kraftig; heiderne var
 legn på glade

Sp. 10. Jeg har aldri set at folk har tatt hatten
 av når kirkelokkene ringte. De kanskje
 skanset å lyttet - Det var allt.

11. I de senere år har jeg lakt merke til at
 folk tok hatten av når de møtte et likfølge
 og at kjörande å bilister stoppet op mens
 likfølget passerte. Dette har jeg hørt den senere
 tid til.

Sp. 12. Nei det har jeg aldri hørt noe om.

Sp. 13. Ja med dette å helse gommen, goddag, gomiddag,
 godefle, gotkvell, goaftur, godnat osv. har det
 foregått megen forandring fra før. Nu kan man
 bruke f.eks. gomvæn eller morvæn på hvilketensomkest
 tid på dagen både når man kommer å går.
 Slikt ville ha vakt forundring for en liten
 mauds aeder siden. Ellers helse man gjerne
 gotkvell, når det er mot kvelden. Godnat brukes
 når man helse til avsked, men da må det
 være lidt langt ut på natten. Jeg felle

13. Kglig med en mand om dette å vi var enige om
at dette var noe som var siget ind på landet
fra byen, som en fiere å lettere omgangsane.

Sp. 14. Ja nei ikke lægere nu. Se ovenfor.

Sp. 15. En varer gjerne med samme hilsen, som
en blir hilst med.

Sp. 16. Besvart under sp. 13 -

17. Nei. Det er ikke var ikke brukt her å hilse med
Gudsfred, om der end var dem som kanskje brukte det.
Derimot har jeg nok hørt at noen brukte ei Signe matie
eller selbetkommen spisevæ når man kom ind der
folk sat å spiste, men dette fortaltes helst
som noe usædvanlig folk å mørkelid.

Det kom jo forresten an på i hvilke kretser
man var i. Gudsfred og Gud selsegne dig
brukes nok i visse kretser. En tok gjerne
mot en slik hilsen i lausket.

Sp. 19. Ja når gjesten kom ind? Tror de andre husfolk
kone å barn, da var det selvsagt at han
helst disse på samme måte. Især når det
var en spilden gjest var hilsinga mer
høibedilig. Å si Goddag inne og kan jeg ikke
si jeg har hørt brukt - Forresten må man
huske på at her eksisterer adskillig personlig
frihet når det gjelder måten å hilse på.

Sp. 20. Simpelt hen ved å be om en samtale
under fire øine.

Sp. 21. Ja det er blitt alm. folkestikk i senere år.
Kommer en fremmed ind uden å banke på,
da sier man at han mangler alm. folkestikk.
Jeg tror ikke det var slik bare for 20-30 år siden.
Da var det ikke så visse med å banke på her på landet.

Sp. 22. Kom ind det var helst husfæren som brara.
Når så mannen kom ind brukket han for husets folk
å hilste hatten matie fas or med det same han

trådte ind i stuen. Var det en fremmed så han hvem han var, så ble han bestemt i selskabet a samtalen kom i gang.

Det er almindelig folkevokst a så hatten eller lue er nær man tør ind i andres mands hus. Folk overalt i Jylland havde den skik at de beholdt hatten på indtræde ind. Ble de borte tilbords tok de hatten av.

Sp 15. Var så god sitt av eller sitt fram idet man anviste den besøgende en ledig stol.

Sp 16. Ja selvfølgelig. Kom fædres prest, lensmand eller annen vigtig person uventet ind ble det jo opstandelse, husefæren reiste sig fik ham gjeme med ind i bedstestua a gjorde ham ellers all opvartning.

Sp 17. Når det kom helt framade til gærsforholdet er det uventede man ventet at gæsten ser hvem han i hvad stunde han kommer osv.

Sp 18. Det ser sig selv at fremmede på en måde ble behandlet anderledes ^{med} kjente man forholder sig mer respektfuld, føler sig likesom fremmede man har medlem på koret. At man tørke av stolen der han skulle sitte har jeg aldri hørt noe om.

Sp 19. Når det var indtræde gæster, mødte husefæren op på koret helse velkommen på vanlig vis a bad dem ind gjeme efter deres vordelighet i storstua.

Sp 20. Man så rett a slet farvel. Var det bare et besøk som snarest kunne det være gonne eller lidt mer høitidelig adjo.

Var det for lang tid var jo avskeden mer høitidelig, man rystet harsands i hendene a ønsket lykkelig reise. Var det virkelig for sidste gang man sås ble det nok kullet på samme

måle, men man manglet ord til å uttrykke
sine følelser, det ble derfor noe uensodig
over en slik øvsked.

Sp 32 Nei ialfald ikke på landet blandt
landsfolk.

Sp 33 Bortfaller

- 34. Nei ikke det jeg har sett

- 35 Nei jeg har aldri set det

- 36 Bortfaller

- 37 Nei jeg har aldri sett det heller.

- 38 Det var ikke almindelig her a si noe
sædvt til småbørn det jeg kjennes til.

- 39 Ja det minnes jeg da jeg var liten at
de ble gjode, a det kalte dei nok
å bylle nase

Sp 40 man tok det ikke så sterkt med det,
var det noen som hadde hæg på liot moro
a som var le arnegod kunne de gjøre slett
i for aldiens påsyn.

Sp 41 Nei jeg har ingen klar erindring om at
slikt ble brukt a kan ikke forhelle noe
om det. mulig andre kan.

Sp 42. Nei det var ialfald ikke alm. bruk
Det kunne vell forekomme.

Sp 43 Bortfaller

Sp 44. Hilsenuttrykke kunne nok brukes vel
mange anledninger f. eks vel en haardel
anskaffelse av en ting. Lykke til betydde
ikke det same a bruktes når noen
hadde et nyt forhavende i emning.

Sp 45 Til jul kaller man god jul eller Gledelig
jul. Til Nyttår Groot nyttår Svast.

Tak illeiv måte eller Tak du det same.

Sp 46 Ved barnedødsel, friløving a bryllup brukes
det a gratulere - Svast alm vil i det sædvt.

7207

6.
a samme telegram i aulid mygen
Dette sidste har ikke vort i bruk længe
knap en maaned eller la os se de sidste
10-20 ar.

Sp 46 Ja her er det alle byens "stik" som
har krevet ind på landet

Man kan nu hore brukt. jeg kondolere
det var ukjent her for.

Ellers var det brukt a la i hand a se et par
dellagende ord. Folk sa tak man var noksa
fause ved slike anledninger -

Indraf det dødsfald på en gård kom
gjente naboene a wla et kort "Kondolance-
besok" selv om de aldrig ellers satte sin
føt i huset.

S. 6 48. Det er alom. brukt her at fukke
bets. and grave på familiens vegne for den veydnad
som er synt arvide ved fremmolet.

Sp 49 Rigtig vandydnad kunne ein syne
oed simpelthen a snu rygger til a ga
det var nar man syntes han hadde synt
sig svort uvellig i handling a tale.

Sp. 60 Tiltaleordene "Du, Du" brukes snart
omhos andre nu "Du" bli mer a mer almindelig.

Men man kan nu ikke fa seg til a si Du
til festspresten. Enkelt er dog sa "demokra-
tisko" at "du" brukes til nesten hvem som helst.

Tiltale for men J. eller jeg for jeg velt nesten
si er gall helt a brukt - Men for et par
maaned sidre siden var det almindelig.

J. var alltid brukt som tiltale til eldre folk
uanset rang. Eksp. pa brukt av ordet "jeg"

En underordnel sa til sin arleidsger:

"Andre kan det ga an a narre
"Det gar ikke one. jev",